

rijksuniversiteit
 groningen

GOVERNANCE
UNIVERSITY

BRUG MASTERCLASS

STEFAN PEIJ EN KEES VAN VEEN

03 april 2017

INSTITUTE FOR GOVERNANCE AND ORGANIZATIONAL
RESPONSIBILITY

1

INTRODUCTIE

- Het `institute for Governance and Organizational Responsibility'.
  - Kenniscentrum: debat en ontwikkeling
  - Praktijkgericht onderzoek
  - Opleiding, training, evaluaties (regionaal)
  - Zie ook: www.rug.nl/iGOR
- Governance University.
  - Kennisinstituut voor commissarissen, bestuurders en secretarissen
  - Opgericht in 2005
  - Zie ook www.governanceuniversity.nl
- Wie zijn wij?
- Doel en opzet van de sessie

AGENDA

- Achtergrond toezichtssysteem
- Functie, Rechten en Plichten
- De Raad van de Toekomst
- Zelf-evaluatie
- Discussie - conclusie

ACHTERGROND VAN HET TOEZICHTSSYSTEEM

- Van oorsprong controle-orgaan namens aandeelhouders van de bestuurders (`Verenigde Oost-Indische Compagnie` en verder)
- Jaren negentig: van private sector ook naar publieke sector
- Serie publieke schandalen hebben het (belang van) het functioneren van het systeem in de publieke schijnwerpers gezet:
  - (zoals ENRON, Ahold, Meavita, Rochdale, ...)
- Gevolg: toenemende regelgeving (wetten en codes) en toenemende professionalisering van de functie (opleiding, screening, functioneren, ...)
- `Sed quis custodiet ipsos custodies?' / "Wie bewaakt de bewakers" (Roman satirist Juvenalis, Satire VI, Line.347, 2nd century).

rijksuniversiteit
 groningen

FUNCTIE, RECHTEN EN PLICHTEN

KEES VAN VEEN

RAAD VAN TOEZICHT/COMMISSARISSEN

Wettelijk toezichtsoorgaan bij NVs, BVs, stichtingen, en onderlinge waarborgmaatschappijen.

Taken:

- Controle van de Raad van Bestuur
- Advisering / Goedkeuring van de strategieën
- Rekrutering en beloning van de Raad van Bestuur
- Externe relaties

KWALITEIT VAN DE RAAD ZIT IN DRIE ZAKEN:

1. *Structuur* van de Raad: formele inrichting (wetgeving, normen, codes etc.)
2. *Samenstelling* van de Raad: ... wie zit er in de Raad.
3. *Gedrag en dynamiek* in en rondom de Raad: hoe wordt het werk gedaan / relatie met RvB.

RECHTEN, PLICHTEN EN ZORGEN

Uitgangspunten zijn:

- Statuten
- Governance statuut (aansluitend op governance code)
- Reglement van de raad van toezicht
- Informatieprotocol (RvT – RvB)

Informatie krijgen en halen

De rol van de voorzitter

De agenda

(Vorbereiden en notuleren van) vergaderingen en rol van de secretaris

Verschil tussen kennismemen, adviseren en besluiten

Benoeming en ontslag van bestuurders

Machtsverhoudingen in de top van de organisatie: een statisch plaatje

		Macht van Raad van Toezicht	
		Laag	Hoog
Macht van Raad van Bestuur	Laag	Handhaving status-quo	Proactief besturen
	Hoog	Statutair beheren	Participatief besturen

rijksuniversiteit
 groningen

DE RAAD VAN DE TOEKOMST

“De komende vijf jaar worden 12 à 14.000 toezichthouders (her)benoemd, waaronder zo’n 5.000 nieuwe toezichthouders." *Wat doen we met deze nieuwe generatie?*“

NKCC-directeur Norbert de Meijer, tijdens de *Dag van het commissariaat*, 2014.

ENKELE CIJFERS OVER POSITIES IN DE SEMIPUBLIEKE SECTOR IN HET NOORDEN

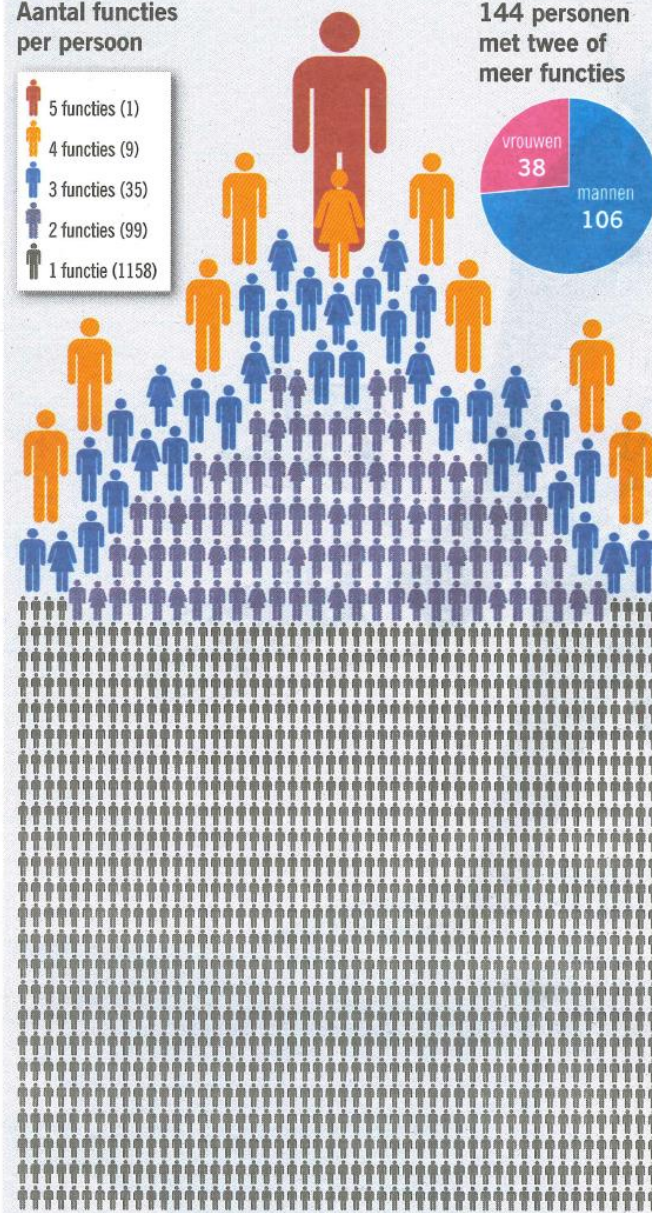
Dagblad van het Noorden, 21-01-2017

1302 bestuurders en toezichthouders in de publieke sector (tussen juli en oktober 2016)

Aantal functies per persoon

 5 functies (1)
 4 functies (9)
 3 functies (35)
 2 functies (99)
 1 functie (1158)

144 personen met twee of meer functies

TRENDS .....

1. **Toenemende externe druk:** steeds grotere rol van andere stakeholders (zoals activistische aandeelhouders, Wet Versterking Bestuurskracht en de onderwijsinspectie, etc).
2. **Integratie van waardeketens** – wie is waarvoor verantwoordelijk?
3. Op weg naar **continue toezicht**.
4. Stijgend belang van cultuur en gedrag (**zelfevaluaties!**).
5. **Professionalisering:** grotere tijdsbesteding, professionele recruterings, screening, opleidingseisen, limitering posities (accreditaties?)

TOENEMENDE EXTERNE DRUK

- Bijv. Unilever / Akzo-Nobel
- Institutionele investeerders/ EUMEDION
- Commissie Van Manen
- Nieuwe wetgeving ..
- .....

4. OP WEG NAAR “CONTINU TOEZICHT”

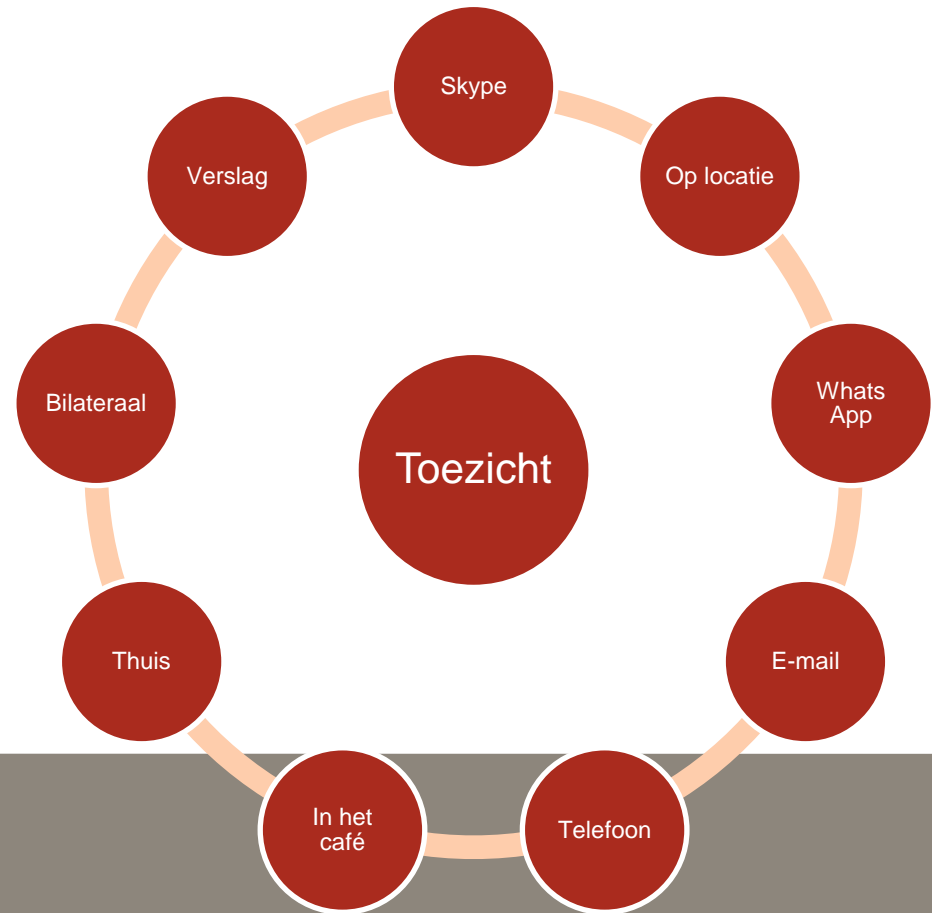
Directe afstemming

Actuele thema's

Betrokkenheid

Korte vergaderingen

Goed geïnformeerd

NIEUWE ONTWIKKELINGEN: DE 'CODE VAN MANEN'

- Lange termijn visie
- Risico beheersing
- Interne audit functie
- Cultuur

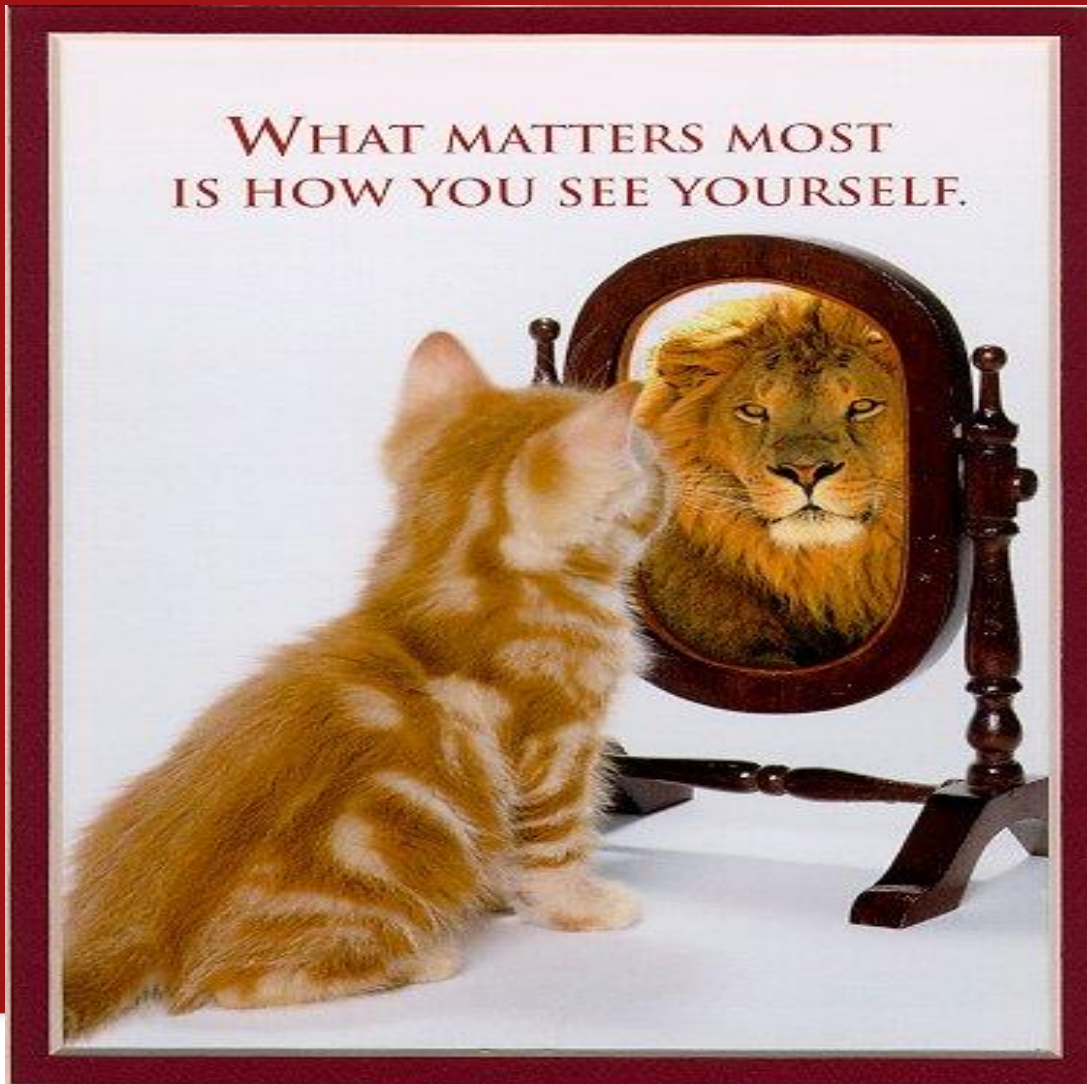

rijksuniversiteit
 groningen

ZELF-EVALUATIE

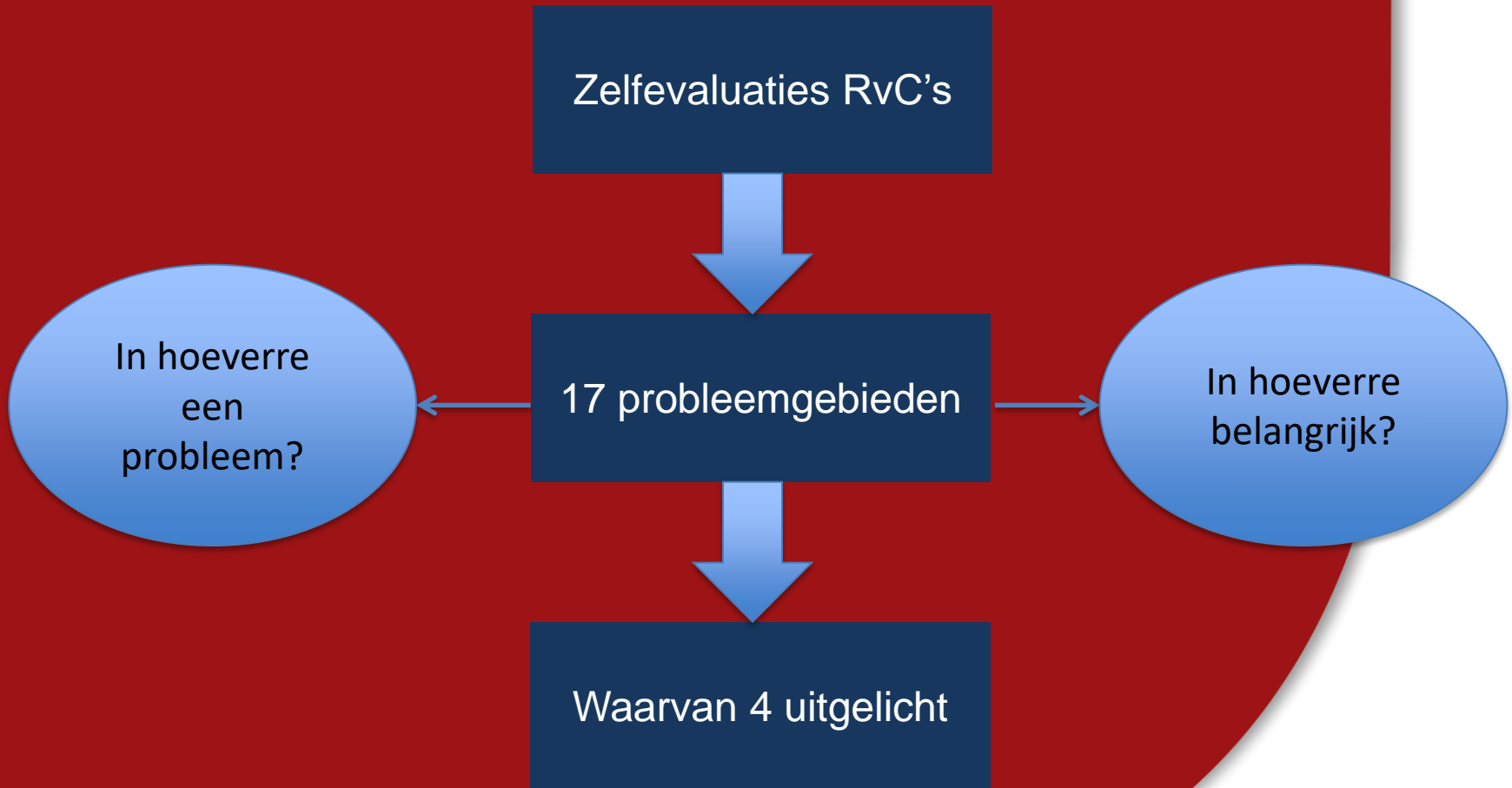
Zelfevaluatie is een belangrijk middel voor zelfreflectie

Cases:

- 1. Onafhankelijkheidsparadox*
- 2. Doorvragen is lastig*

Onderzoek

De 17 probleemgebieden

	Belangrijk	Minder belangrijk
Relatief vaak een probleem	<ul style="list-style-type: none"> • 'Doorvragen bij Bestuur' • Informatievoorziening • Omgang en Samenwerking met Bestuur • Rolverwarring 	<ul style="list-style-type: none"> • Verhouding Distantie vs. Betrokkenheid • Leden RvC Zelf • Inhoudelijke Verdieping • Vergaderingen • Werkgeversfunctie
Relatief minder vaak een probleem	<ul style="list-style-type: none"> • Integriteit • Bereidheid tot Verantwoording • Rol Voorzitter 	<ul style="list-style-type: none"> • Integrale Benadering • Adviserende Functie RvC • Dynamiek Binnen RvC • Stakeholder Oriëntatie • Statuten en Reglementen

Onderzoek en respons

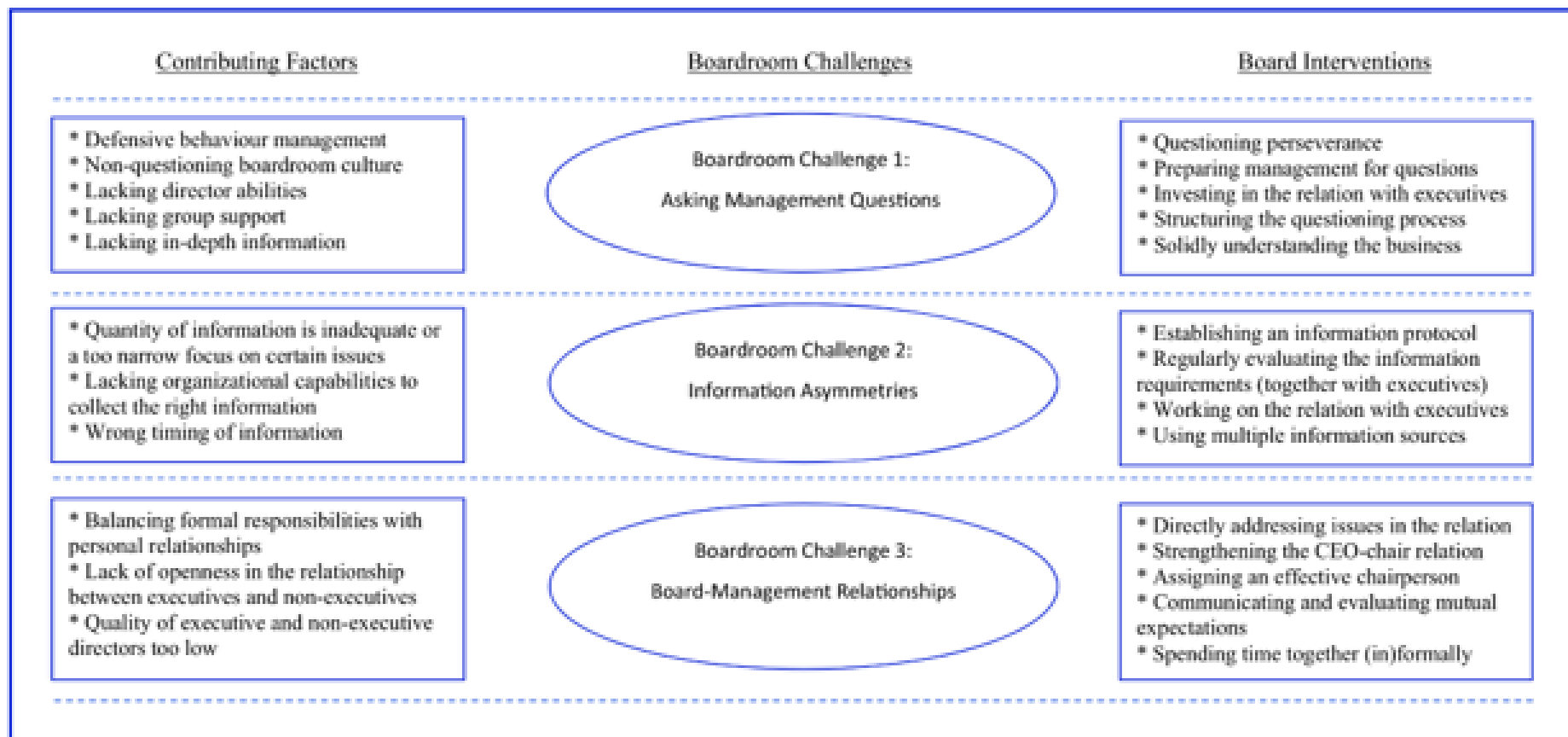
- 120 respondenten:
  - ✓ 76% man, 24% vrouw
  - ✓ 40% één commissariaat, 52% twee of meer
  - ✓ 30% 1-4 jr ervaring, 70% 5 of meer
  - ✓ 48% semi-publiek, 21% coöperatief, 31% (overig) commercieel
  - ✓ 35% ervaring met one-tier board, 65% niet
  - ✓ 79% ervaring als bestuurder, 21% niet

Verdieping: How Two Tier Boards Can Be More Effective

Top-drie problemen

1. Onvoldoende doorvragen bij de RvB
2. Informatievoorziening
3. Samenwerking en omgang met de RvB

Figure 1 Main interventions and contributing factors to boardroom challenges in the Dutch two-tier model

decision-control in the two-tier model may create additional challenges related to the working relationships of the management and supervisory boards.

One tier board als oplossing?

		Heeft u ervaring met het one-tier board model?	
		JA	NEE
Ziet u het one-tier board model als een mogelijke oplossing voor de vier problemen?	JA	46,3%	17,1%
	NEE	53,7%	82,9%

- Onbekend maakt onbemind(er)
- Ook problemen in one-tier board

Kruisverbanden

- Commissarissen met meer ervaring ervaren meer problemen
- MKB en beursgenoteerd ervaren meer problemen met doorvragen
- Minder problemen bij >10x/jr vergaderen
- Geen relatie gevonden tussen problemen en:
  - Aantal commissariaten
  - Omvang RvC
  - Geslacht

DISCUSSIE / CONCLUSIE

rijksuniversiteit
 groningen

AFSLUITING

k.van.veen@rug.nl

Peij@governanceuniversity.nl